

Dulliau rhyngwladol o drin heneiddio a gostyngiadau yn y boblogaeth

Rhagwelir y bydd tua 77,000 yn fwy o farwolaethau na genedigaethau yng Nghymru rhwng canol 2020 a chanol 2030. Bydd bron pob un o'r twf ym mhoblogaeth Cymru ymhlith y rhai dros 65 oed, gyda rhagwelir y bydd nifer y rhai dan 18 oed yn dechrau gostwng o ganol y 2020au (Llywodraeth Cymru, 2022a). Mae hyn yn peri risgiau sylweddol i les economaidd a chyllidol Cymru, gan gynnwys maint y grant bloc y mae Cymru'n ei dderbyn gan Drysorlys y DU drwy Fformiwla Barnett. O'r herwydd comisiynodd Llywodraeth Cymru WCPP i adolygu dulliau polisi rhyngwladol tuag at boblogaethau sy'n heneiddio a dirywio.

Mae'r gwaith hwn o fewn cyd-destun yr ymrwymadau a wnaed yn Rhaglen Lywodraethu Llywodraeth Cymru 2021-2026; sef mynd i'r afael ag unrhyw fylchau cyllido yn y dyfodol, tyfu sylfaen dreth Cymru ac ystyried goblygiadau ariannu unrhyw argymhellion gan y Comisiwn Cyfansoddiadol (Llywodraeth Cymru, 2021). Mae'r ymchwil hon yn canolbwyntio ar dri ysgogwr allweddol maint y boblogaeth:

- Ffrwythlondeb;
- Cadw poblogaeth; a
- Atynnu mewnfudwyr.

Ffrwythlondeb

Mae polisiau i annog a hybu ffrwythlondeb yn dilyn dau brif ddull: mesurau economaidd-gymdeithasol, sy'n annog rhieni i wneud y dewis i gael plant, megis taliadau bonws babanod, absenoldeb rhieni, a darpariaeth gofal plant; ac ymyriadau meddygol sydd wedi'u cynllunio i sicrhau bod rhieni'n gorfforol yn gallu cael plant ar ôl iddynt wneud y dewis, fel Therapi Atgenhedlu â Chymorth. Yn y naill achos neu'r llall, dylai polisi ganolbwyntio ar alluogi pobl i gael y nifer o blant y maent yn dymuno.

Ymyriadau economaidd

I lawer o bobl, ffactorau economaidd-gymdeithasol sy'n penderfynu a ydyn nhw am geisio cael plant ai peidio, ac, os felly, faint. Mae polisiau allweddol yn cynnwys absenoldeb rhieni, gofal plant a chymhellion ariannol.

I lawer o bobl, ffactorau economaidd-gymdeithasol sy'n penderfynu a ydynt am gael plant ai peidio, ac, os felly, faint.

Absenoldeb rhiant

Ystyriaeth sylweddol sy'n ymwneud â'r ffactorau logistaidd, ariannol ac ansawdd bywyd sy'n effeithio ar benderfyniadau pobl ynghylch ffrwythlondeb yw absenoldeb rhieni: y cyflog y gall pobl ddisgwyl ei dderbyn tra ar absenoldeb rhiant a'r amodau sy'n cyd-fynd, megis hyd yr absenoldeb a'r hawl i ddychwelyd i'r gwaith. Ar y cyfan mae tystiolaeth gref bod absenoldeb rhiant estynedig a hael yn cynyddu ffrwythlondeb.

Mewn adolygiad systematig 2021 gan Bergsvik et al., canfuwyd bod cynnydd mawr mewn absenoldeb rhieni yn effeithio'n gadarnhaol ar ffrwythlondeb. Er enghraifft, arweiniodd diwygiad Awstria yn dyblu'r cyfnod absenoldeb o 12 i 24 mis at debygolrwydd uwch o 5.7% o enedigaeth arall. Mae astudiaethau a gynhaliwyd mewn cyd-destunau Eingl-Sacsonaidd fel yr Unol Daleithiau a Quebec yn cefnogi'r canfyddiad hwn (ibid.).

Mae hawl i absenoldeb mamolaeth yn hael yn y DU (gan gynnwys yng Nghymru¹) o ran faint o amser y mae gan fenywod hawl i gymryd oddi ar waith o'i gymharu â gwledydd eraill yr OECD, gyda mamau yn gallu cymryd hyd at naw mis o absenoldeb mamolaeth. Fodd bynnag, o'i gymharu â gwledydd eraill yr OECD, mae'r cyfraddau taliadau isaf yn y DU ac Iwerddon, gyda dim ond un rhan o dair o'r enillion cyfartalog gros yn cael eu disodli gan fudd-daliadau mamolaeth. O'r herwydd mae potensial i gynyddu ffrwythlondeb drwy wella haelioni taliadau absenoldeb rhieni yng Nghymru a'r DU.

¹ Nid yw absenoldeb rhiant wedi'i ddatganoli gan ei fod yn dod o fewn cyfraith cyflogaeth sy'n cael ei chadw i lywodraeth y DU.

Gofal plant

Mae argaeledd a fforddiadwyedd gofal plant yn un o'r ffactorau allweddol sy'n pennu pa mor hawdd yw hi i fenywod gyfuno teulu a gwaith. Mae tystiolaeth o bob rhan o wledydd yn y Gogledd byd-eang yn dangos bod gwariant cyhoeddus ar addysg a gofal plentyndod cynnar (ECEC) yn agos gysylltiedig â chyfraddau ffrwythlondeb a chyflogaeth menywod (Doepke et al., 2022). Yn yr Almaen, arweiniodd astudiaeth a oedd yn archwilio gweithrediad lleol graddol polisi gofal plant ffederal newydd gan sicrhau bod gan unrhyw blentyn o dan dair oed fynediad i slotiau gofal plant am ddim at dreial rheoli ar hap de facto (RCT). Canfu'r astudiaeth 'dystiolaeth gyson a chadarn o effaith gadarnhaol sylweddol o ehangu gofal plant cyhoeddus ar ffrwythlondeb', ac yn benodol bod cynnydd o 10% mewn sylw gofal plant wedi arwain at gynnydd yn nifer y genedigaethau fesul 1,000 o fenyw o 1.2 (Bauernschuster et al., 2014). Byddai hynny'n cyfateb i tua 1,256 mwy o blant yn cael eu geni yng Nghymru². Gallai'r cynnydd o 10% mewn sylw gofal plant gynnwys cymysgedd o argaeledd lleoedd meithrin, mwy o argaeledd slotiau amser (ee, cyn ac ar ôl gwaith), ehangu argaeledd lleoedd meithrin i fwy o rieni a gwella fforddiadwyedd.

Yn y DU, costau gofal plant yw rhai o'r rhai uchaf ymhlith gwledydd OECD. Mae'r DU, gan gynnwys Cymru, yn wynebu heriau penodol o ran gofal plant: yn draddodiadol mae hwn yn sector cyflog isel, gyda phobl yn cael yr isafswm cyflog neu'n is, sy'n arwain at anawsterau o ran llogi a chadw.

Mae ymchwiliad gan Sefydliad Bevan yn dangos bod gofal plant amser llawn yng Nghymru yn costio 52% o gyflog enillydd chwarterl isaf (Sefydliad Bevan, 2005). Canfu dadansoddiad mwy diweddar gan Busnes yn y Gymuned (BITC) gan ddefnyddio canlyniadau arolwg Coram Family and Childcare hefyd fod meithrinfa amser llawn ar gyfer plant dan ddwy oed yn costio mwy na hanner tâl wythnosol un rhiant yn cymryd cartref (Busnes yn y Gymuned, 2022) i rai rhieni (Busnes yn y Gymuned, 2022).

Mae'r dystiolaeth hon a'r sefyllfa yng Nghymru yn awgrymu'n gryf bod lle i Lywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU fuddsoddi'n drymach yn ECEC fel ffordd o wneud y posibilrwydd o gael plant yn fwy ymarferol yn ariannol, a thrwy hynny o bosibl hybu ffrwythlondeb (Social Market Foundation, 2021). Mae hefyd yn werth ystyried y canlyniadau cadarnhaol ychwanegol, y mae tystiolaeth yn dangos eu cefnogi gan ddarpariaeth ECEC fforddiadwy o ansawdd uchel, megis llai o dlodi a gwell datblygiad plentyndod (Bucelli & Mcknight, 2022).

Cymhellion ariannol

Mae rhai gwledydd a llywodraethau is-genedlaethol wedi dewis trosglwyddiadau arian parod o'r wladwriaeth i rieni, fel taliadau bonws babanod, i annog ffrwythlondeb (ymhlith canlyniadau eraill a fwriadwyd, fel llai o dlodi plant). Mae gwledydd eraill yn dewis didyniadau treth ar gyfer pobl sy'n cael plant, gyda rhai yn cynnig mwy o ddiyniadau treth ar gyfer pob plentyn ychwanegol a aned mewn teulu.

Mae effeithiau'r cymhellion hyn, yn enwedig y taliadau arian parod, yn aml yn drosiannol yn hytrach na hirdymor. Mae hyn yn awgrymu bod polisiau pro-deuluol sy'n cefnogi lles plant a rhieni yn y tymor hwy, fel gofal plant, yn debygol o fod yn fwy effeithiol na pholisiau pro-geni, sy'n anelu at gymell mwy o enedigaethau. Nid yw hyn yn lleiaf oherwydd bod polisiau pro-deuluol hefyd yn debygol o gefnogi datblygiad plant a chyfranogiad menywod yn y gweithle.

² Mae'r cyfrifiad hwn yn amcangyfrif bras iawn yn seiliedig ar fod dwy ran o dair o boblogaeth benywod Cymru rhwng 15 a 64 oed (er y bydd ffrwythlondeb yn y grwpiau oedran uwch yn llawer gostwng). Yma, mae dwy ran o dair o boblogaeth benywod Cymru (1,586,600) yn hafal i 1,047,156. Gallai cynyddu darpariaeth gofal plant 10% arwain at 1.2 mwy o blant fesul 1000 o fenywod, neu ar gyfer 1,047,156, 1256 yn fwy o blant.

Ymyriadau meddygol ac iechyd

Technoleg atgenhedlu â chymorth (ART)

Mae amrywiaeth o ymyriadau meddygol ac iechyd y gellir eu darparu ar gyfer y rhai a hoffai gael plant ond nad ydyn nhw'n gallu gwneud hynny ar hyn o bryd oherwydd problemau ffrwythlondeb. Yr ymyrraeth feddygol mwyaf cyffredin yw technoleg atgenhedlu â chymorth (ART), sy'n cynnwys ffrwythloni in-vitro (IVF) (sy'n cynrychioli 99% o ART), a gweithdrefnau eraill sy'n gweithio gydag wyau neu embryonau.

Roedd atlas Ewropeaidd o bolisiâu ffrwythlondeb yn cyrraedd y Deyrnas Unedig yn degfed ymhlith 44 o wledydd yn Ewrop o ran pa mor bell y caiff pobl eu cefnogi a'u galluogi i gael mynediad at driniaeth ffrwythlondeb (Fincham, 2021). Mae hyn yn awgrymu bod ffyrdd y gellid gwella'r ddarpariaeth o IVF yng Nghymru. Er enghraifft, mae'r atlas yn defnyddio meincnod chwe cylch IVF a ariennir yn llawn i farnu lefelau darpariaeth ledled Ewrop ond yng Nghymru, mae'r wladwriaeth yn ariannu hyd at ddau gylch i'r holl fenywod sy'n bodloni'r meini prawf (Senedd Cymru, 2021).

Cynhaliodd yr Economist ymchwil (gan gynnwys adolygiad llenyddiaeth a chyfweliadau gydag arbenigwyr) i'r berthynas rhwng ART a chyfraddau ffrwythlondeb. Canfu, ar ôl i Taiwan basio deddf yn gwella cefnogaeth ART, cynyddodd cyfradd y newydd-anedig a alluogir gan ART 50%. (EIU, 2018).

Bu nifer o fentrau mewn gwahanol wledydd neu ar lefelau is-genedlaethol, lle mae ART wedi cael ei ariannu'n rhannol neu'n llawn yn gyhoeddus. Mae dwy dalaith Canada - Quebec ac Ontario - wedi bod yn cynnig ART a ariennir yn gyhoeddus ers canol y 2010au. Yn Ontario, mae unrhyw un o dan 43 oed, waeth beth fo'u rhyw, cyfeiriadedd rhywiol neu sefyllfa deuluol, yn gymwys ar gyfer un cylch o IVF, gydag uchafswm o 5,000 o gylchoedd yn cael eu hariannu y flwyddyn ar draws y dalaith. Pwysleisiodd panel arbenigol a gynullodd gan lywodraeth Ontario y byddai IVF a ariennir yn gyhoeddus yn mynd i'r afael â'r prif rwystr i fynediad IVF, sef ei gost. Ers i'r polisi gael ei weithredu, mae'r defnydd o IVF gan fenywod rhwng 40 a 43 oed wedi dyblu, gyda chyfradd geni byw gronnu (sy'n golygu genedigaethau sy'n deillio o drosglwyddo embryo ffres a rhewi) o dros 10% (Dadl Iach, 2019). Yn achos Quebec, gostyngodd y gyfradd geni gyffredinol yn ystod y cyfnod a ariennir, gellir dadlau oherwydd bod pobl wedi penderfynu oedi cael plant oherwydd gwell mynediad at IVF (Bissonnette et al., 2019).

Roedd atlas Ewropeaidd o bolisiâu ffrwythlondeb yn cyrraedd y Deyrnas Unedig yn degfed ymhlith 44 o wledydd yn Ewrop o ran pa mor bell y caiff pobl eu cefnogi a'u galluogi i gael mynediad at driniaeth ffrwythlondeb (Fincham, 2021). Mae hyn yn awgrymu bod ffyrdd y gellid gwella'r ddarpariaeth o IVF yng Nghymru. Er enghraifft, mae'r atlas yn defnyddio meincnod chwe cylch IVF a ariennir yn llawn i farnu lefelau darpariaeth ledled Ewrop ond yng Nghymru, mae'r wladwriaeth yn ariannu hyd at ddau gylch i'r holl fenywod sy'n bodloni'r meini prawf (Senedd Cymru, 2021).

Ffactorau amgylcheddol tymor hwy

Mae tystiolaeth gynyddol yn fyd-eang bod cyfrif sberm gwrywaidd yn dirywio'n gyflym: canfu meta-ddadansoddiad diweddar o gyfrif sberm o 1973 i 2018 ostyngiad cyfartalog o 51.5% (Levine et al., 2022). Er nad yw achosion y dirywiad hwn yn cael eu deall yn llawn, mae ymchwilyr yn pwyntio fwyfwy tuag at ffactorau amgylcheddol, gan gynnwys llygryddion a "cemegau am byth" (Hærvig et al., 2022).

Efallai y bydd Llywodraeth Cymru felly yn dymuno ystyried polisiau i leihau amlygiad poblogaeth Cymru i lygredd aer a "gemegau am byth" fel ffordd o ddiogelu iechyd atgenhedlu hirdymor y boblogaeth ac yn y pen draw fel ffordd o fynd i'r afael â dirywiad poblogaeth. Gallai'r dull hwn gyflawni arbedion tymor hwy oherwydd gwell iechyd, ffrwythlondeb a llai o alw am wasanaethau iechyd yn y dyfodol.

Cymysgeddau polisi i hybu ffrwythlon

Mae'r dystiolaeth yn awgrymu bod cyfuniad o bolisiau yn debygol o fod yn fwyaf effeithiol wrth gynyddu ffrwythlondeb. Mae'n bwysig nodi nad yw gweithredu cyfuniad o bolisiau ynddo'i hun yn arwain at y canlyniad a ddymunir. Yr hyn sy'n bwysig yw pa bolisiau sy'n cael eu gweithredu a sut maent yn rhyngweithio â'r cyd-destun lleol.

Ar y cyfan, mae gwerthusiadau o bolisiau teuluol ar draws Ffrainc, Japan, Singapore a De Korea yn awgrymu bod "polisiau teuluol unigol yn gyffredinol yn cael effeithiau bach ar gyfraddau ffrwythlondeb" a bod "pecynnau o ymyriadau cyflenwol" megis ar ofal plant, IVF, cydbwysedd gwaith-bywyd a gwaith hyblyg yn cael mwy o effaith (EIU, 2018). Yr argymhellion yn adroddiad EIU yw gwneud cymdeithas y wlad yn fwy cyfeillgar i deuluoedd, meddwl "ffrwythlondeb ym mhob polisi", gwella mynediad at driniaethau ffrwythlondeb, ac i bolisiau gael eu hariannu a'u gweithredu'n briodol.

Pa bynnag bolisiau neu gymysgedd polisi sy'n cael eu dilyn i hyrwyddo ffrwythlondeb, dim ond os bydd y babanod hynny'n aros yng Nghymru wrth iddynt fynd i mewn a symud ymlaen yn eu bywydau gwaith y byddant yn cael yr effaith a ddymunir ar sail dreth Cymru.

Cadw poblogaeth

Mae pobl yn dewis aros a byw a gweithio mewn gwlad neu ranbarth am ystod o wahanol resymau. Mae deall y rhesymau hynny yn hanfodol i gadw pobl. Gall polisïau i annog pobl i aros yng Nghymru ganolbwyntio ar wahanol grwpiau o bobl, megis pobl ifanc, graddedigion a phobl sy'n gweithio. Gall polisïau hefyd ganolbwyntio ar y gwahanol ffactorau a allai ddylanwadu ar berson i aros, megis cyfleoedd gwaith neu hyfforddiant neu argaeledd tai. Mae llawer o'r ffactorau sy'n pennu cadw - er nad pob un - yw'r un ffactorau sy'n pennu penderfyniad pobl i fudo i ardal arall.

Graddedigion

Mae graddedigion yn bennaf yn fedrus iawn, yn aml yn ifanc, o brif oed cyflogaeth, ac oherwydd eu bod yn gallu symud i gyflogaeth sgiliau uchel, mae ganddynt y potensial i gyfrannu at yr economi ranbarthol a'i chynhyrchiant. Fodd bynnag, yn ystod y blynyddoedd diwethaf mae Cymru wedi bod yn profi mudo net negyddol o raddedigion gyda thua 20,000 yn fwy o raddedigion yn gadael na symud i Gymru rhwng 2013-16 (Resolution Foundation, 2017). Mae data mwy diweddar gan yr Asiantaeth Ystadegau Addysg Uwch (HESA) a gasglwyd gan ddefnyddio marciwr symudedd daearyddol newydd i raddedigion yn dangos bod 31% o raddedigion wedi'u lleoli yng Nghymru cyn dechrau ar eu cwrs addysg uwch wedi gadael y wlad i astudio neu weithio ac nad ydynt wedi dychwelyd (HESA, 2022). Mae hyn mewn cymhariaeth â ffigurau is ar draws rhannau o'r DU: 21% yn gadael a pheidio dychwelyd i Ogledd Iwerddon a 13% yn gadael a pheidio dychwelyd i'r Alban.

Wrth archwilio'n fanwl pam mae graddedigion yn aros neu'n gadael ar ôl graddio, canfu adroddiad Swyddfa Wyddoniaeth Llywodraeth y DU 2016 ar ddyfodol dinasoedd, er bod nifer y myfyrwyr wedi codi yng Nghaerdydd ers 2000 — 60% ar gyfer israddedigion a threblu ar gyfer ôl-raddedigion, mae'r mwyafrif o fyfyrwyr sy'n graddio yn tueddu i adael Caerdydd, er bod Caerdydd wedi'i rhestru ymhlith y dinasoedd mwyaf byw yn y DU (Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Caerdydd, 2017). Mae'n nodi bod:

Mae cyflogaeth sydd ar gael yng Nghaerdydd a'r farchnad lafur o'i chwmpas hefyd yn aml o ansawdd is fel y'i mesur yn ôl cyflog neu lwybrau gyrfa a ragwelir, na'r hyn a gynigir mewn rhannau eraill o'r DU.

(Swyddfa Gwyddoniaeth Llywodraeth y DU, Dyfodol Dinasoedd, 2016: 42).

Y tu hwnt i gyfleoedd gwaith, mae'n ymddangos bod cyfleoedd ar gyfer dilyniant, neu'r "effaith grisiau symudol" yn pennu penderfyniadau graddedigion i aros neu adael eu dinas astudio (Gordon, 2015). Mae adroddiad Great British Brain Drain yn awgrymu y dylid blaenoriaethu ffocws ar y farchnad swyddi yn ehangach, yn hytrach nag ar ffocws culach o gadw graddedigion. Mae'r adroddiad yn honni, er mwyn cadw graddedigion a denu gweithwyr medrus iawn eraill, bod angen i'r economi leol gael rhai amodau sylfaenol yn eu lle. Mae'r rhain yn cynnwys system drafnidiaeth ddibynadwy ac effeithlon, marchnad tai fforddiadwy gydag amrywiaeth o eiddo sydd ar gael, a system gynllunio sy'n gallu ymateb i batrymau cyflogaeth a gofynion preswyl sy'n newid. Gallai dinasoedd a'u partneriaid hefyd ganolbwyntio ar hybu'r galw am swyddi medrus uchel a gwella cyrhaeddiad addysgol a datblygiad gweithlu trigolion lleol.

Mae pwerau Llywodraeth Cymru i benderfynu ar gadw graddedigion, yn enwedig o ran caniatáu preswyliaid neu fisas graddedigion, yn gyfyngedig.

Fodd bynnag, fel y gwna yr Alban gyda chynllun ScotGrad trwy annog a chefnogi cyflogwyr i noddi myfyrwyr rhyngwladol wrth wneud cais am fisas i Swyddfa Gartref y DU, gallai Llywodraeth Cymru hefyd alluogi myfyrwyr rhyngwladol i gael mynediad i gynlluniau lleoli ôl-raddedig yng Nghymru a chymryd rhan ynddynt.

Yn anad dim ac wrth edrych ar gadw myfyrwyr yn y DU ac yn rhyngwladol, mae dau ffactor hollbwysig i'w hystyried.

- Darparu swyddi priodol yn yr ardal leol neu'r wlad, o ran maes sgiliau penodol a lefel sgiliau, gyda chyfle ar gyfer dilyniant gyrfa.
- Mae cydweithredu rhwng yr holl actorion sy'n ymwneud â chadw graddedigion - yn bennaf prifysgolion, cyflogwyr a'r llywodraeth - o'r pwys mwyaf ar gyfer helpu myfyrwyr i lywio system gymhleth a sicrhau bod eu sgiliau yn cael eu cyfateb yn hawdd â'r farchnad lafur leol neu genedlaethol.

Cadw pobl mewn ardaloedd gwledig

Mae cadw pobl mewn ardaloedd gwledig, yn enwedig pobl ifanc a phobl sy'n gweithio, yn allweddol i gynnal cydbwysedd mewn grwpiau oedran a phobl economaidd actif/nad ydynt yn weithgar gan fod y rhain yn aml yn ardaloedd sydd mewn perygl o ddiboblogi. Un ffactor penodol sy'n ymwneud â Chymru yw, pan fydd pobl yn gadael ardaloedd gwledig, eu bod yn aml yn gadael y wlad hefyd (Woods, 2023). Felly mae mynd i'r afael â diboblogi gwledig yn fater hollbwysig i Gymru.

Mae llawer o'r polisïau sy'n cael eu hadolygu yn pwysleisio'r angen am dull cyfannol a lleol tuag at y mater neu ddiboblogi gwledig. Er enghraifft, mae prosiect Horizon 2020 **'Arloesi Cymdeithasol mewn Ardaloedd Gwledig ar Ymylu'** (SIMRA) wedi archwilio polisïau a weithredir gan wahanol wladwriaethau Ewropeaidd wrth fynd i'r afael â diboblogi ardaloedd gwledig. Yn hanfodol, dywedwyd bod pob menter lwyddiannus yn cael eu hadeiladu ar 'dadansoddiad realistig o'r sefyllfa bresennol' (SIMRA, 2019). Mae cronfa ddata o arferion da ar gael ar [wefan SIMRA](#).

Mae pobl ifanc (a ddiffinnir yn gyffredin fel rhai rhwng 15 a 25 oed) yn arbennig o debygol o adleoli, ar gyfer astudio neu weithio. Canfu arolwg Cymreig o 1,056 o bobl rhwng 14 a 25 oed, er bod 75% o bobl ifanc yn mwynhau byw yng nghefn gwlad Cymru, mae 40% (sy'n cyfateb i 40,000 o unigolion yng Nghymru) yn credu y bydd yn rhaid iddynt adael Cymru o fewn y pum mlynedd nesaf, er y byddai'n well ganddynt aros (Woods and Utz, 2022). Pan ofynnwyd ynglŷn â pha newidiadau polisi fyddai'n gwneud iddynt aros, ymatebodd y bobl ifanc a arolygwyd yn yr un modd i'r canfyddiadau a amlinellir yn yr adran cadw graddedigion. Roeddent yn pwysleisio mynediad at fathau mwy priodol o swyddi, ac yna tai mwy fforddiadwy, lefelau cyflog a swyddi â thâl gwell, a thrafnidiaeth.

Mae deugain y cant o bobl ifanc yn credu y bydd yn rhaid iddynt adael Cymru o fewn y pum mlynedd nesaf er y byddai'n well ganddynt aros.

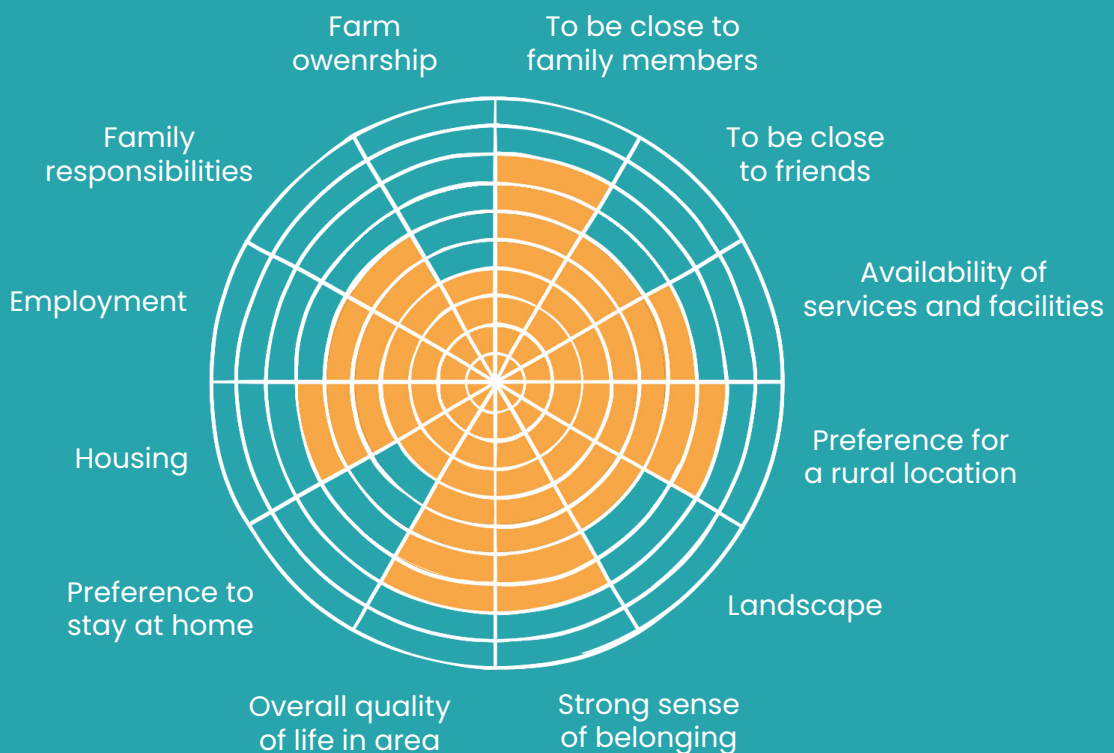
Mae sawl ffactor allweddol y mae tystiolaeth yn awgrymu eu bod yn werth eu hystyried mewn perthynas â chadw gweithwyr mewn ardaloedd gwledig. Yn ogystal â hwyluso gweithio o bell, mae mynediad i fand eang yn hollbwysig er mwyn i bobl sy'n byw mewn ardaloedd gwledig allu cysylltu ag eraill ac i fusnesau sydd wedi'u lleoli mewn ardaloedd gwledig fod yn gynhyrchiol a chystadleuol, a'r cyfan yn cyfrannu at dwf economaidd gwledig a chadw poblogaeth.

Canfu adroddiad 2018 a gomisiynwyd gan OFCOM berthynas gadarnhaol rhwng buddsoddiad band eang a thwf economaidd (Ofcom, 2018). Canfu dadansoddiad gan OECD o sawl gwlad, gan gynnwys y DU, hefyd fod pandemig Covid-19 yn rhoi cyfle i weithio o bell i bobl sy'n byw mewn ardaloedd gwledig, yn enwedig i weithwyr benywaidd y mae eu gwaith yn tueddu i fod yn fwy ffafriol i weithio o bell. Fodd bynnag, er mwyn i hyn ddigwydd, mae'r dadansoddiad yn pwysleisio'r angen am ansawdd a mynediad cyfartal i fand eang (OECD, 2021). Oherwydd topograffi Cymru a dosbarthiad prin o'r boblogaeth, mae'r gost o sefydlu sylw band eang yn sylweddol uwch na chyfartaledd y DU. Er bod cynnydd pwysig ym maes cysylltedd wedi'i wneud, dim ond 27% o safleoedd y mae band eang ffibr llawn ar gael ac mae 15,000 o bobl yn dal heb fynediad i gyflymder uwchlwytho a lawrlwytho o leiaf 10Mbit/s (Ofcom, 2021).

Ffactor allweddol arall sy'n pennu dewis pobl i aros mewn ardaloedd gwledig neu adael yw argaeledd, fforddiadwyedd ac addasrwydd cyflenwad tai lleol. Mae heriau penodol yn ymwneud â thai gwledig yng Nghymru, megis yr anhawster o gael cyflenwad tir a safle priodol (er enghraifft, diffyg aliniad rhwng enillion lleol a phrisiau tai, yn enwedig oherwydd mewnfudo sy'n gyrru prisiau i fyny), polisïau ac arferion cynllunio nad ydynt yn ymateb i anghenion newidiol mewn cymunedau lleol, ac argaeledd cyllid ar gyfer tai gwledig fforddiadwy (Llywodraeth Cymru, 2014).

Mae prosiect ymchwil Ewropeaidd o'r enw 'STAY (ing) Rural' yn archwilio pam mae pobl yn aros mewn ardaloedd gwledig mewn gwledydd fel yr Almaen, yr Iseldiroedd, a'r Deyrnas Unedig. Mae briffio tystiolaeth a gynhyrchwyd ar gyfer un o'u hastudiaethau achos, Sir Tyrone yng Ngogledd Iwerddon, yn defnyddio arolygon cartref, grwpiau ffocws a chyfweiliadau i ennyn pam mae pobl yn gwneud y penderfyniad i aros yn yr ardal wledig honno, fel y dangosir gan y ffigur isod.

Infograffig sy'n dangos pa mor bwysig yw ffactorau wrth bennu penderfyniad pobl i aros neu adael ardal wledig Sir Tyrone, Gogledd Iwerddon. Ffynhonnell: Evidence briefing, Queen's University Belfast

Denu pobl

Mae denu pobl drwy fewnfudo yn ffordd allweddol arall y gall Llywodraeth Cymru geisio rhoi hwb i boblogaeth Cymru ac o bosibl newid ei chyfansoddiad sgiliau. Er bod polisi mewnfudo yn swyddogaeth o lywodraeth y DU, mae Llywodraeth Cymru yn chwarae rhan bwysig yn y gwaith o gyflwyno polisi mewnfudo a llunio lleoedd, cymunedau a gwasanaethau cyhoeddus eraill, mewn ffyrdd a all effeithio a yw pobl yn dewis symud i Gymru ac am ba hyd.

Rhwng Ebrill 2011 a Mawrth 2021, yr unig reswm y tyfodd poblogaeth Cymru oedd oherwydd mudo net cadarnhaol o tua 55,000 o drigolion arferol. Daw'r ymfudwyr hyn o'r tu mewn yn ogystal ag o'r tu hwnt i'r DU (Llywodraeth Cymru, 2022b). Bob blwyddyn, mae miliwn o bobl ar gyfartaledd yn dewis gwneud symudiad daearyddol sylweddol o un rhan o Gymru a Lloegr i'r llall (Swinney a Williams, 2016). Nid oes terfyn cyfreithiol i symud o fewn y DU felly gall Cymru o bosibl ddenu mwy o'r bobl hyn.

Yn 2019, gadawodd 6,921 o bobl Lundain am Gymru, tra symudodd 7,196 o bobl o Gymru i Lundain. Mae hyn yn cynrychioli'r nifer uchaf o bobl sy'n symud i Lundain o Gymru yn seiliedig ar y blynyddoedd o ddata sydd ar gael (SYG, 2022).

Er bod nifer y trigolion yng Nghymru a anwyd y tu allan i'r DU wedi cynyddu 28.3% ers cyfrifiad 2011, yn Lloegr mae nifer y trigolion a anwyd y tu allan i'r DU wedi cynyddu 33.6% (Llywodraeth Cymru, 2022c). Mae hyn yn awgrymu bod lle i Gymru ddenu mwy o fewnfudwyr i'r DU i ymgartrefu yng Nghymru, yn ogystal â mewnfudwyr o fannau eraill yn y DU.

Wrth ddyfeisio polisiau i ddenu pobl i Gymru, mae hefyd yn bwysig ystyried y ffyrdd y gall nodau polisi iaith Gymraeg ffyniannus ryngweithio â dymameg mewnfudo. Yn aml, yr ardaloedd gwledig sydd mewn perygl mwyaf o ddiboblogi yw'r ardaloedd sydd â chyfran uchel o siaradwyr Cymraeg, felly mae polisiau i gefnogi a galluogi dysgu Cymraeg yn angenrheidiol.

Mae rhai gwledydd a rhanbarthau wedi bod yn arbennig o lwyddiannus wrth ddenu pobl i ddod i fyw a gweithio. Ers 2020, mae nifer o wledydd wedi rhoi cymhellion ariannol ar waith i unigolion a busnesau adleoli i ardaloedd dadboblogi (gwledig yn aml), fel yr Eidal, Awstralia a'r Unol Daleithiau (Fforwm Economaidd y Byd, 2022). Mabwysiadwyd polisiau gwahanol i ddenu pobl, sy'n canolbwyntio ar wahanol grwpiau o bobl, megis gweithwyr, ffoaduriaid, teuluoedd, a graddedigion a myfyrwyr.

Prosiectau ailboblogi

Yr Alban

Mae Grŵp Cyngori Arbenigol yr Alban ar Ymfudo a Phoblogaeth wedi rhyddhau adroddiad sy'n archwilio'r lliffoedd mewnol hyn a'u perthnasedd i'r Alban (Llywodraeth yr Alban, 2020). Mae'n archwilio'n benodol y mesurau a gymerwyd gan awdurdodau lleol yr Alban ar gyfer effeithio ar fudo o fewn y DU, megis polisïau sy'n mynd i'r afael â mater cartrefi gwag, neu annog teuluoedd neu fusnesau newydd i symud i'w hardal leol. Mae'r adroddiad yn canfod bod yr Alban, yn ystod yr 20 mlynedd diwethaf, wedi elwa o fewnlif cadarnhaol o tua 20,000 o ymfudwyr y flwyddyn o weddill y DU. Mae'r rhan fwyaf rhwng 18 a 29 oed ac yn tueddu i fod â chymwysterau uwch na'r rhai sydd eisoes yn byw yn yr Alban. Tair prif strategaeth ar gyfer denu pobl i ardaloedd sy'n wynebu diboblogi yw: grantiau ariannol, eiddo gwag, a chrofftio, sef system o dir sy'n unigryw i'r Ucheldiroedd a'r Ynysoedd.

Rhanbarthau Ewropeaidd

Mae ymagwedd amlweddog tuag at ailboblogi gwledig yn cael ei archwilio mewn sawl cymuned arall yn Ewrop. Cytunir yn eang bod angen cefnogaeth ar ddinasyddion i adleoli i ardaloedd gwledig yn ogystal â seilwaith cryf — megis tai fforddiadwy, cysylltiadau trafniadaeth da, mynediad i ysgolion ac ysbytai, a'r seilwaith digidol i gefnogi gweithio o bell neu entrepreneuriaeth. Er enghraifft, yn Nenmarc, adfywiwyd cymuned Friederikshavn drwy sefydlu'r 'economi profiad', gydag offrymau fel gwyliau, digwyddiadau diwylliannol, ac atyniadau twristaidd. Dilynwyd hyn gan Wasanaeth Setliad a oedd yn cynnig tai a chyfleoedd gwaith i bobl sy'n symud i'r ardal, gan gynnwys cyfleoedd dysgu ieithoedd i ddinasyddion nad ydynt wedi'u naturioli. Canfu adolygiad academaidd o'r cynllun economi profiad cychwynnol ei fod yn ffordd gadarnhaol o ychwanegu at economi sy'n seiliedig ar wasanaethau i raddau helaeth (Therkildsen et al., 2009).

Japan

Nododd adolygiad o ddull Japan tuag at ddiboblogi ynysoedd gan Lywodraeth yr Alban (2022a) sawl dull polisi allweddol, gan dynnu sylw at y pwyntiau dysgu canlynol i'r Alban, y mae llawer ohonynt yn debygol o fod yn berthnasol i gyd-destun Cymru:

- Sicrhau eglurder ynghylch nodau ymyriadau polisi sy'n canolbwyntio ar ddemograffeg;
- Dylunio fframwaith polisi hyblyg i ganiatáu ar gyfer atebion wedi'u teilwra yn lleol;
- Cymryd dull cyfannol sy'n cyfuno atebion "caled" fel seilwaith a chysylltedd digidol â mentrau "meddalach", fel prosiectau gofal meddygol dan arweiniad y gymuned;
- Ymgysylltu â chymunedau lleol i gyd-gynhyrchu mentrau;
- Cydnabod ac adeiladu ar adnoddau a manteision cadarnhaol ardaloedd sydd wedi'u dadboblogi/dadboblogi;
- Darparu amrywiaeth o gymorth i fewnfudwyr, megis cymhorthion i annog newydd-ddyfodiaid i gymryd rhan mewn gweithgareddau sy'n gysylltiedig â'r hanes, diwylliant a natur lleol; a
- Ymgorffori ystyriaethau ynni adnewyddadwy a buddsoddi digidol mewn mentrau demograffig.

Fisâu

Mae gwneud fisas yn hawdd i wneud cais amdanynt a'u cael, a gweithredu cynlluniau fisa wedi'u targedu at grwpiau penodol o bobl, yn offeryn arall y mae gwledydd a rhanbarthau wedi'i ddefnyddio i ddenu pobl i adleoli. Mae mewnfudo a chyhoeddi fisâu yn faterion neilltuedig i Lywodraeth y DU, felly ni all Llywodraeth Cymru wneud penderfyniadau ar y lefel hon ond mae potensial i Lywodraeth Cymru lobio llywodraeth y DU ar gyfer newid polisi neu ar gyfer pwerau ehangu.

Mae'r Alban wedi dyfeisio ei Chynllun Peilot Visa Gwledig, a gyhoeddwyd yn 2022 ac sy'n cael ei ystyried gan Lywodraeth y DU. Byddai'r cynllun yn cynrychioli dull newydd o ymfudo lleol gan y gymuned, yn seiliedig ar amrywiaeth o nodweddion, gan gynnwys caniatáu i gymunedau gwledig ac anghysbell ddenu ymfudwyr yn unol â'u hanghenion penodol; byddai cyflogwyr sy'n cymryd rhan mewn ardaloedd daearyddol dynodedig (y cyfeirir atynt fel ardaloedd peilot cymunedol) hysbysebu swyddi drwy feini prawf mynediad pwrpasol ac; unwaith y cymeradwyir penderfyniad, byddai partneriaid cymunedol – gan gynnwys cyflogwyr, gwasanaethau statudol lleol a thrydydd sector – yn cynnig pecyn o wasanaethau cymorth anheddiad integredig newydd-ddyfodiaid (Llywodraeth yr Alban, 2022b). Mantais o'r dull hwn sy'n cael ei yrru gan y gymuned yw ei fod yn fwriad i ystyried ystod lawn asedau ac anghenion cymuned benodol.

Rhaglenni atyniad

Mae gwledydd a rhanbarthau eraill wedi ceisio denu pobl drwy ymgyrchoedd marchnata a rhaglenni atyniad. Gallai'r mentrau hyn fod o ddiddordeb i Lywodraeth Cymru gan nad oes angen rheolaeth dros fewnfudo arnynt ond yn dibynnu yn hytrach ar adeiladu 'brand' ar gyfer y wlad neu'r rhanbarth sy'n gweithredu fel pwynt atyniad i ddarpar ymfudwyr.

Mae rhai rhaglenni wedi ceisio denu gweithwyr medrus, gan gynnwys ar gyfer mudo o fewn gwlad, trwy raglenni atyniad talent fel menter 'Talent Fres' yr Alban (Houston et al., 2008).

Mae Jonathan Portes (n.d.) hefyd yn nodi, er bod canolbwyntio ar ddenu gweithwyr medrus yn ymddangos fel opsiwn rhesymegol, mae angen canolbwyntio hefyd ar gadw'r rhai sydd wedi cael eu denu drwy wella cysylltedd (trafnidiaeth a digidol) er mwyn caniatáu i'r bobl hynny aros a gweithio o bell yn aml.

Casgliad

Mae heneiddio a dirywiad y boblogaeth yn cyflwyno amrywiaeth o risgiau i economi Cymru drwy arwain o bosibl at weithlu a sylfaen dreth sy'n crebachu, a grant bloc llai gan Lywodraeth y DU, gan leihau'r adnoddau sydd gan Lywodraeth Cymru ar gael i'w buddsoddi mewn polisi cyhoeddus a gwasanaethau cyhoeddus yn y pen draw. Ar yr un pryd, mae'r boblogaeth sy'n heneiddio yn gwthio'r galw am wasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol i fyny. Mae gan Gymru hefyd heriau penodol sy'n bodoli eisoes, megis economi cynhyrchiant isel, twf isel a sgiliau isel o'i gymharu â'r rhan fwyaf o ardaloedd eraill yn y DU.

Mae'r sylfaen dystiolaeth yn tyfu ar draws y tri maes polisi rydym yn canolbwyntio arnynt o fewn yr adroddiad (ffrwythlondeb, cadw poblogaeth ac atyniad mewnfudwyr), gyda rhywfaint o dystiolaeth gref o 'beth sy'n gweithio' i dynnu arno mewn perthynas â ffrwythlondeb, ond yn llai felly mewn perthynas â chadw ac atyniad.

Roedd tystiolaeth a adolygwyd mewn perthynas â'r tri maes hefyd yn pwysleisio pwysigrwydd ystyried cymysgedd polisi, oherwydd bod polisiau sengl yn annhebygol o gyflawni'r newid cyffredinol a ddymunir, ond hefyd oherwydd bod angen dylunio a gweithredu polisiau mewn ffyrdd sy'n atgyfnerthu ac yn gefnogol i'r ddwy ochr, yn hytrach na thanseilio.

Er bod rhai ymyriadau a adolygwyd yn yr adroddiad hwn, fel rhoi fisas neu ddinasyddiaeth i fewnfudwyr rhyngwladol, y tu hwnt i gwmpas yr hyn y mae gan Lywodraeth Cymru bŵer i'w wneud, mae mwyafrif helaeth yr ymyriadau o fewn cymhwysedd Llywodraeth Cymru. Mae'r dystiolaeth a adolygir yma wedi dangos bod camau pendant y gall Llywodraeth Cymru eu cymryd i wella i ba raddau y mae cymunedau Cymru'n lleoedd lle mae pobl eisiau ac yn gallu cael plant, aros ynddynt, ac yn gyrchfannau deniadol ar gyfer mudo.

References

- Bauernschuster, S., Hener, T. a Rainer, H. (2014) **Children of a (policy) revolution: The introduction of universal child care and its effect on fertility.** CESifo Working Paper, No. 4776, Center for Economic Studies and ifo Institute (CESifo). Munich. Ar gael yn: www.cesifo.org/en/publications/2014/working-paper/children-policy-revolution-introduction-universal-child-care-and
- Bergsvik, J., Fauske, A. a Kaldager Hart, R. (2021) **'Can policies stall the fertility fall? A systematic review of the (quasi-) experimental literature'**, Population and Development Review, 47(4): 913–964. doi: doi.org/10.1111/padr.12431
- Bevan Foundation. (2005). **A childcare revolution in Wales.** Ar gael yn: www.bevanfoundation.org/resources/a-childcare-revolution-in-wales/
- Bucelli, I. a Mcknight, A. (2022). **Poverty and social exclusion: review of international evidence on early childhood education and care.** Ar gael yn: www.wcpp.org.uk/wp-content/uploads/2022/09/211021-WCPP-Poverty-Review-Early-childhood-education-and-care.pdf.
- Business in the Community (BITC). (2022). **Weekly childcare costing some parents more than half of their take-home pay, new analysis shows.** Ar gael yn: www.bitc.org.uk/news/weekly-childcare-costing-some-parents-more-than-half-of-their-take-home-pay-new-analysis-shows/
- Clean Air Fund (2022). **The pathway to healthy air in the UK.** Ar gael yn: s40026.pcdn.co/wp-content/uploads/The-Pathway-to-Healthy-Air-in-the-UK.pdf.
- Doepke, M, Hannusch, F., Kindermann, F. a Tertilt, M. (2022). **The economics of fertility: A new era.** National Bureau of Economic Research Working Paper No. 29948, Cambridge, MA: NBER. Ar gael yn: www.nber.org/system/files/working_papers/w29948/w29948.pdf
- EIU (2018) **Fertile ground. How can Japan raise its fertility rate?** Ar gael yn: ww.eiu.com/graphics/marketing/pdf/Fertility-in-Japan-EIU.pdf
- Gordon, I. R. (2015). **'Ambition, human capital acquisition and the metropolitan escalator'**. Regional Studies, 49 (6). pp. 1042–1055.
- Hærvig, K.K., Petersen, K.U., Hougaard, K.S., Lindh, C., Ramlau-Hansen, C.H., Toft, G., Giwercman, A., Høyer, B.B., Flachs, E.M., Bonde, J.P. a Tøttenborg, S.S. (2022). **'Maternal exposure to per- and polyfluoroalkyl substances (pfas) and male reproductive function in young adulthood: combined exposure to seven PFAS.'** Environmental Health Perspectives, 130(10). doi: doi.org/10.1289/ehp10285
- Hoorens, S., Gallo, F., Cave, J. a Grant, J. (2007). **'Can assisted reproductive technologies help to offset population ageing?: An assessment of the demographic and economic impact of ART in Denmark and UK.'** Human Reproduction. Ar gael yn: www.rand.org/pubs/external_publications/EP20070917.html
- Houston, D., Findlay, A., Harrison, R. a Mason, C. (2008). **'Will attracting the "creative class" boost economic growth in old industrial regions? A case study of Scotland'**, Geografiska Annaler: Series B, Human Geography, 90(2): 133–149. doi: doi.org/10.1111/j.1468-0467.2008.00283.x.
- Milligan, K. (2005). **'Subsidizing the stork: new evidence on tax incentives and fertility'**, The Review of Economics and Statistics, 87(3): 539–555. Ar gael yn: www.jstor.org/stable/40042947
- OECD (2021). **Teleworking in the COVID-19 pandemic: Trends and prospects.** Ar gael yn: www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/teleworking-in-the-covid-19-pandemic-trends-and-prospects-72a416b6/
- Ofcom. (2021). **Connected nations 2021. Wales report.** (2021). Ar gael yn: www.ofcom.org.uk/_data/assets/pdf_file/0025/229723/connected-nations-2021-wales.pdf.
- Parent, D. a Wang, L. (2007). **'Tax incentives and fertility in Canada: Quantum vs tempo effects'**, The Canadian Journal of Economics / Revue Canadienne Economique, 40(2): 371–400. Ar gael yn: www.jstor.org/stable/4620612

Portes, J. (n.d.). **Wales's economic resilience and reconstruction mission**, unpublished report commissioned by the Welsh Government.

Scottish Government. (2020). **Executive summary. Internal migration in Scotland and the UK: trends and policy lessons**. Ar gael yn: www.gov.scot/publications/internal-migration-scotland-uk-trends-policy-lessons/pages/2/

Scottish Government (2021a). **A Scotland for the future: opportunities and challenges of Scotland's changing population**. Ar gael yn: www.gov.scot/publications/scotland-future-opportunities-challenges-scotlands-changing-population/

Scottish Government (2021b) **Designing a pilot remote and rural migration scheme: analysis and policy options**. Ar gael yn: www.gov.scot/publications/designing-pilot-remote-rural-migration-scheme-scotland-analysis-policy-options/

Scottish Government (2022a) **Approaches to island depopulation in Japan and lessons for Scotland**. Ar gael yn: www.gov.scot/publications/approaches-island-depopulation-japan-lessons-scotland/documents/

Scottish Government (2022b). **Rural visa pilot proposed**. Ar gael yn: www.gov.scot/news/rural-visa-pilot-proposed/

SIMRA (2019). **Database: Social innovations in marginalised rural areas – SIMRA Social Innovation in Marginalised Rural Areas**. Ar gael yn: www.simra-h2020.eu/index.php/simradatabase/

Smajdor, A. (2007). **'State-funded IVF will make us rich... or will it?'** Journal of Medical Ethics, 33(8), pp.468–469. doi: doi.org/10.1136/jme.2006.018309.

Sobotka, T, Matysiak, A., a Brzozowska, Z. (2020). **Policy responses to low fertility: How effective are they?**, Working paper No 1, United Nations Population Fund (UNFPA), Technical division, Population and Development Branch, New York: UNFPA. Ar gael yn: www.unfpa.org/publications/policy-responses-low-fertility-how-effective-are-they

Social Market Foundation (2021). **Baby bust and baby boom: Examining the liberal case for pronatalism**. Ar gael yn: www.smf.co.uk/publications/baby-bust-and-baby-boom/

Swinney, P. a Williams, M (2016). **The Great British Brain Drain: Where graduates move and why**. London: Centre for Cities.

Therkildsen, H. P., Hansen, C. J. & Lorentzen, A. (2009) **'The experience economy and the transformation of urban governance and planning'**, *European Planning Studies*, 17:6, 925–941, DOI: 10.1080/09654310902794059

UK Government Office of Science (2016), **Future of Cities: Foresight for Cities**, Ar gael yn: assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/516443/gs-16-5-future-cities-foresight-for-cities.pdf

Welsh Government (2014). **An evaluation of rural housing enablers in Wales**. Ar gael yn: www.gov.wales/sites/default/files/statistics-and-research/2018-12/140117-evaluation-rural-housing-enablers-literature-review-en.pdf

Welsh Government (2021). **Programme for Government – Update**. Ar gael yn: www.gov.wales/sites/default/files/publications/2022-01/programme-for-government-update-december-2021.pdf

Welsh Government (2022a) **National population projections (interim data): 2020-based**. Ar gael yn: www.gov.wales/national-population-projections-interim-data-2020-based#:~:text=Main%20points

Welsh Government (2022b). **Demography and migration in Wales (Census 2021)**. Ar gael yn: [www.gov.wales/demography-and-migration-wales-census-2021-html#:~:text=There%20were%20more%20deaths%20than,\(approximately%2055%2C000%20usual%20residents\)](http://www.gov.wales/demography-and-migration-wales-census-2021-html#:~:text=There%20were%20more%20deaths%20than,(approximately%2055%2C000%20usual%20residents))

Woods, M., & Utz, P. (2022). **Young People in Rural Wales: Survey Report**, Aberystwyth: Aberystwyth University.

Woods, M, (2023). **Rural Youth Out-Migration and Population Change in Wales**. Wales Centre for Public Policy.

World Economic Forum (2022), **These countries are paying people to move to the countryside**. Ar gael yn: www.weforum.org/agenda/2022/04/countries-paying-you-to-move-to-countryside/

Gwybodaeth am Ganolfan Polisi Cyhoeddus Cymru

Yma yn y Ganolfan, rydym yn cydweithio ag arbenigwyr polisi arweiniol i ddarparu tystiolaeth o ansawdd uchel a chyngor annibynnol i weinidogion, y gwasanaeth sifil a gwasanaethau cyhoeddus Cymru, sy'n eu helpu i wella penderfyniadau a chanlyniadau o ran polisi.

Mae'r Ganolfan, a ariennir gan y Cyngor Ymchwil Economaidd a Chymdeithasol, Llywodraeth Cymru a Phrifysgol Caerdydd, wedi'i lleoli ym Mhrifysgol Caerdydd ac yn aelod o Rwydwaith What Works y DU.

I gael rhagor o wybodaeth:

Amanda Hill-Dixon, Uwch Gymrawd Ymchwil

+44 (0)29 2087 5345

Amanda.hill-dixon@wcpp.org.uk

Rhagor o wybodaeth

I gael yr adroddiad llawn gweler: Mackillop, E., Hill-Dixon, A., Hopkins, C. a Morgan, C. (2023). **International approaches to population ageing and decline**. Caerdydd: Canolfan Polisi Cyhoeddus Cymru.

Canolfan Polisi Cyhoeddus Cymru

Prifysgol Caerdydd, Sbarc | Spark
Heol Maendy, Caerdydd CF24 4HQ

 www.wcpp.org.uk 029 2087 5345

 info@wcpp.org.uk @WCfPP